

ÖLJYKASVIT NOSTEESSA – VINKKEJÄ VILJELYYN

VYR seminaari – Huittinen 26.1.2017

Kati Lassi

AVENA

Mitä jäi mieleen kasvukaudesta 2016/17:

Rapsin viljelyala ylitti ensimmäistä kertaa rypsin alan.

Rapsisato ensimmäistä kertaa suurempi kuin rypsisato.

Kokonaissato noin 91 000 tonnia

■ Teksti: Annaleena Ylhäinen
■ Kuvat: Annaleena Ylhäinen, Jussi Kortesmäki

4 777 kg/ha Campinolla

**Tolkuton
rapsiennätys**

- Kirppoja vaihtelevasti – ei hankalin vuosi
- Alkukasvukaudella kasvustoja vaivasi kuivuus – etenkin Varsinais-Suomessa

AVENA

Maatalous

Kaalikoi uhkaa nyt tosissaan öljykasveja

Maatalous 21.06.2016

Juhani Reku

Totaalisten tuhojen välttämiseksi torjunnalla on nyt kiire.

- Kaalikoita tuli kaukokulkeumana suuria määriä ennätysaikaisin, jo toukokuun lopussa
- Monta sukupolvea, toukat aiheuttivat laajoja tuhoja pääversojen nupuille
- Torjunnan onnistuminen vaihtelevaa
 - Toukat lehtien alapinnoilla
 - Pyretroideja kestäviä kantoja
 - Lopulta satotappiot jäivät pelättyä pienemmiksi
- Rapsikuoriaisia aika paljon ja kuten aina: paljon alueellista vaihtelua

AVENA

Kasvustoissa runsaasti sivuversoja

- Heinäkuu oli suhteellisen viileä – rypsi ja rapsi kompensoivat pääverson vioittumista muodostamalla runsaasti sivuversoja
 - Rypsin ja rapsin kompensaatiokyky on poikkeuksellisen suuri!
 - Kasvustot kukkivat pitkään, jopa 4 viikkoa
- Onneksi syyskuu oli poutainen
- Puimaan päästiin lopulta hyvissä olosuhteissa, vaikka puinnit venyivätkin lokakuulle
- Yleisesti sadot ok tasolla, sadon laatu hyvä

Kohti suurempia öljykasvisatoja

**Miten saamme lajikkeiden satopotentiaalin
realisoitumaan ja näkymään myös keskisadoissa?**

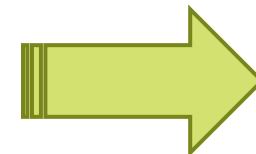
**”Öllykasvit erikoiskasveja ja tarvitsevat
vaivannäköä ja hereillä oloa kylvöstä kukintaan”**

- KM satokisaajat, KM 11-12/2016

**”Vi påminns om att rapsen är en gröda som kräver
uppmärksamhet och vältajmade åtgärder, men
också framförhållning i form av en god växtföljd
och jordprovtagning.”**

- Svensk Raps, Svensk Frötidning 1/2017

...Huomio myös viljelytekniikkaan ja sen hienosäätöön

AVENA

rapsi.fi-projektissa kehitettiin viljelykäytäntöjä

- Avenan ja MTK:n rahoittama rapsi.fi –projekti päättyi vuoden vaihteessa
- Projektin tavoitteena oli viljelyn kehittäminen ja hyvien viljelykäytäntöjen esiin nostaminen
- Projektin aikana kerättiin kokemuksia etenkin **syysrapsin viljelystä** ja asiassa menttiin harppauksin eteenpäin
- **Projekti päättyi, mutta työ jatkuu**

AVENA

Kesällä 2016 rypsi- ja rapsikasvustojen kehitystä seurattiin rapsi.fi-instagram-tilillä

Rypsi- ja rapsilajikkeita löytyy: I-IV vyöhykkeille

- **KM satokisan suuret rapsisadot osoittavat, että korkea satopotentiaali on realisoitavissa myös meidän kasvuoloissa**
 - Kisassa ei suuria eroja rapsilajikkeiden välillä
- **Rypsin lajikevalikoima täydentynyt tänä keväänä uusilla lajikkeilla**
 - Rypsi aikainen, soveltuu myös 4. vyöhykkeelle
- **Rapsilajikkeiden valikoima on kasvanut sekä uusilla populaatio- että hybridilajikkeilla**
 - Osa suosii hybridejä, osa populaatiolajikkeita, molemmilla onnistutaan
 - Kiinnitä lajikevalinnassa huomiota kasvuaikaan
 - Etenkin jos viljelet II vyöhykkeellä tai sitä pohjoisempana. Lisäksi kylvö siinä tapauksessa ensimmäisenä!

Kylvösiemenmäärä – tiheä vai harva kasvusto?

- **Tärkeää nopea ja tasainen taimettuminen**

- Tasainen kylvö- ja muokkausjälki, riittävästi kosteutta, oikea kylvöajankohta
- Riippuu myös maalajista. Onhan maan rakenne kunnossa??
- Lopulta sadon kannalta oleellista paljon siemeniä/m²

Pieni siemenmäärä

Rypsi: alle 150 kpl/m²
Rapsi: alle 100 kpl/m²

- Jos taimettuu huonosti tai kirpat vioittavat – voi jäädä todella harvaksi
- Rikkakasveilla enemmän tilaa
- Jos ennen kukintaa ja sen aikaan kuivaa, ei ehkä haaroitu riittävästi
- Pienempi lakoriski ja riski pahahomeelle
- Sato sivuversoista, pidentää kasvuaikaa

Suuri siemenmäärä

Rypsi: yli 300 kpl/m²
Rapsi: yli 250kpl/m²

- Hyvissä olosuhteissa turhankin tiheä kasvusto
- Kirppojen aiheuttamilla tuhoilla ei niin suurta merkitystä
- Rikkakasveilla vähemmän tilaa
- Suurempi lako- ja pahkahomeriski
- Sato pääversoista, tasaisempi tuleentuminen

AVENA

Lannoitus

- **Suuri sato vaatii riittävästi ravinteita**
- **Starttifosfori nopeuttaa tutkitusti taimettumista**
- **Kannattaisiko lannoitus jakaa?**
 - Kylvön yhteydessä: 2/3 N, kaikki fosfori, kalium ja pääosa rikistä
 - Lannoitus sato-odotuksen mukaan
 - Toinen lannoitus tehtävä ruusukevaiheessa, ennen varren pituuskasvua.
Huom! kasvu tapahtuu vauhdilla (voi tulla kiire)
- **Hivenravinteita lisälannoituksena tarvittaessa myöhemmin kasvukaudella**
 - Öljykasvit tarvitsevat etenkin rikkiä ja booria
 - Öljykasvien typenotto tapahtuu pääosin ennen varren pituuskasvua

AVENA

Tuholaisten torjunta kasvukaudella – niitä on tarkkailtava päivittäin kukintaan saakka

- **Huomioi resistenssin hallinta:** ruiskutusohjelmaan pyretroidien lisäksi muiden tehoaineluokkien valmisteita- ei puolikkaita annoksia
- Huomioi peräkkäisen käytön uudet rajoitukset!
- Ruiskun huolellinen pesu etenkin jos viljojen rikkakasvitorjuntaa tehty välissä!
- Ruiskutukset mehiläisten lentoajan jälkeen

Älä unohda rikkakasvien torjuntaa! Rikkojen siemenet heikentävät sadon laatua

Öljypit. 30,8 %

PRA 51,1 %

seulonta 1,2 %

Laatuvähennys: -171 €/tn

Näytteessä: matara, ukontatar,
kiertotatar, linnunkaali,
savikka, peltolemmikki, pillike,
korret, vilja, pahkahome

Hyvä laatu palkitsee!

Satokisassa suurin laatulisä **30,62 €/tn.**

Perushinta 390 €/tn, öljypit. 43,4%, PRA 36,8 %, seul. 0,28%

Satokilpailu 2016, rapsikisan tulokset

	Kilpailija	Kunta	Lajike	Sato 9 %, kg/ha	Puinti-kosteus, %	Öljy-pitoisuus, 9 %	Lehti-vihreä, ppm	Valkuai-nen, 9 %	PRA, %	Seula, %	Laatu-lisä €/tn
1	Ilkka Kouvo	Huittinen	Campino	4 777	18,0	41,2	5	21,2	37,6	0,12	10,9
2	Jaakko Perttu	Eura	Brander, H	4 393	14,9	43,7	5	18,9	37,4	0,09	27,5
3	Jari Lahtinen	Pöytyä	Trapper, H	4 251	18,6	36,6	5	23,9	39,5	0,16	-19,9
4	Mika ja Jari Lehtinen	Kemiö	Proximo	3 979	12,4	42,1	5	19,5	38,4	0,23	12,3
5	Jaakko ja Jussi Kortesmäki	Seinäjoki	Majong, H	3 769	17,6	40,7	5	20,4	38,9	0,15	4,1
6	Mats Lundqvist	Siuntio	Majong, H	3 377	16,3	42,2	8	19,8	38,0	0,94	8,6
7	Martti Tytykoski	Loimaa	Proximo	3 279	20,1	39,2	15	21,7	39,1	0,30	-4,7
8	Tuomo Wirman	Orimattila	Majong, H	3 239	14,9	43,4	10	19,7	36,9	0,28	30,6
9	Aki Laaksonen	Mynämäki	Proximo	3 057	16,6	44,5	5	17,5	38,0	0,23	26,3

Laatuanalyysit on tehty Avenalla viljankuivaamossa käymättömistä raakanäytteistä.

Satokaudella 2016/17 Avena on maksanut viljelijöille
laatulisää keskimäärin 9,1 €/tn

AVENA

Pahkahome voi aiheuttaa merkittäviä satotappioita

- **Pahkahomeen**
torjuntaruiskutus täyden kukinnan aikaan – ajourat helpottavat ruiskutusta
- **Möhöjuuri** – ongelma pahenee, jos viljellään liian usein samalla loholla. Leviää myös työkkoneiden mukana
- Viljelykierto, öljykasvit samalle lohkolle max. 4. vuoden välein

AVENA

Öllykasveilla kannattavuutta

- Avenan öljynpuristamo Kirkkonummella suurin rypsin ja rapsin käyttäjä.
- Ostamme yli 90 % kotimaan sadosta ja olemme myös tulevalla kaudella varma toimituspaikka kotimaan sadolle
- Jalostamme öljykasveista lisäarvotuotteita: rypsiöljyä kuluttajille, elintarvike- ja rehuteollisuudelle ja Horeca-sektorille. Oma öljy myös koirille!
- Puristuksen yhteydessä syntyvä rypsipuriste tärkeä rehuraaka-aine
- **Tälle keväälle poikkeuslupa peitatus siemenen käyttöön – tilaisuus kannattaa hyödyntää!**

AVENA

Rapsi
ylivoimainen ykkönen

■ Teksti: Annaleena Yhäinen
■ Kuvat: Annaleena Yhäinen, Ilpo Hartikainen

Selvitämme kevättrypsin ja –rapsin viljelyn haasteita ja onnistumisia!

Tarkoituksena saada selville tärkeimmät tutkimus- ja kehityskohteet sekä ideoita viljelyn kehittämiseen!

Vastaa viljelijäkyselyyn, joka julkaistaan 30. tammikuuta!

Kiitos!

Esityksen valokuvat: Kati Lassi